

СТАТИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Годишни данни за 2013 година

Националният статистически институт представя резултати от годишни изследвания в областта на статистиката на околната среда за 2013 година. Подробни данни по конкретните теми могат да бъдат намерени в рубриката „Околна среда” на интернет страницата на НСИ: <http://www.nsi.bg>.

1. Води

Равнището на водоземане се определя както от структурата и интензивността на икономиката, така и от климатичните фактори. Общо изетите пресни води за икономиката през 2013 г. се оценяват на 5 468 млн. м³, което е най-ниското равнище от 2000 г. насам. Намалява водоземането от повърхностни източници - през 2013 г. изетите води спадат до 4 910 млн. м³ (95% от обема през 2012 г.), основно поради намаляващите води за охлаждане в енергетиката. Добивът на вода от подземни източници остава стабилен - през 2013 г. е 558 млн. м³, или около 10% от изетите пресни води. Подадената вода от ВиК се запазва на относително постоянно равнище - годишният обем за периода 2009 - 2013 г. е между 924 млн. м³ (2013 г.) и 987 млн. м³ (2009 г.).

Използваната вода намалява както в енергетиката, така и в други индустриални сектори, предимно в преработващата промишленост. През 2013 г. се увеличава търсенето на вода за напояване - с около 3% спрямо 2012 г., основно поради нарастването на площите с водоемки култури. Прираст на използваната вода се регистрира и в сектора на услугите. Въпреки колебанията структурата на водоползването се запазва относително постоянна - 71% от общо използваната 4 477 млн. м³ вода е за охлаждане при енергопроизводство, около 15% - за други индустриални дейности, 6% - за напояване, и 7.6% - за битовия сектор (фиг. 1).

Фиг. 1. Структура на използваната вода по основни дейности през 2013 година

Доставената от ВиК питейна вода на домакинствата през 2013 г. възлиза на 261 млн. м³, което е с около 4% по-малко спрямо 2012 година. Консумацията средно на човек намалява (от 102 л/ден. за 2012 г. на 99 л/ден. за 2013 г.), но въпреки това съвпада със средногодишното количество за периода 2008 - 2012 година. Регионалните данни сочат, че през 2013 г. най-голяма е консумацията на вода при домакинствата от Южна

България - средно 105 л/чов./ден., докато в Северна България тя е с 16 л по-малко. Домакинствата, живеещи в селата, са потребители 94 л/чов./ден., а в градовете - със 7 л повече.

През 2013 г. от точкови източници са образувани около 448 млн. м³ отпадъчни води и 2 947 млн. м³ отработени води от охлаждащи процеси - общо те съставляват 76% от използваните води.

Общият обем на отведените отпадъчни води във водни обекти през 2013 г. се оценява на 802 млн. м³ (без охлаждащите), от които 71% - след третиране в селищни и други пречиствателни станции. През 2013 г. са действали 90 селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ), от които 54 бр. с вторично пречистване и 26 бр. с допречистване след вторичното. Населението, свързано със СПСОВ, съставлява 56.4% от населението на страната. С обществена канализационна мрежа, но без наличие на пречиствателна станция, са 18% от общото население.

2. Разходи за опазване на околната среда и дълготрайни материални активи за околната среда

2.1. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Опазването на околната среда включва всички дейности, които са пряко ориентирани към предотвратяване, намаляване и премахване на замърсяването, което е резултат от производствени или други процеси.

Отстраняването на уврежданията на околната среда изисква допълнителни средства. Размерът на средствата е основен показател за мерките, които обществото и държавата предприемат, за да се намали отрицателното въздействие на социално-икономическите процеси върху околната среда.

През 2013 г. разходите за опазване и възстановяване на околната среда се оценяват на 2 058 млн. лева. Наблюдава се увеличение спрямо предходната година и във връзка с това по-подходящ за сравнение е дялът на разходите за околната среда от БВП. За 2013 г. този дял е 2.6%, докато за 2012 г. е бил 2.2%.

Фиг. 2. Дял на екоразходите от БВП

Разходите за околната среда включват два компонента - разходи за поддържане и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи. И през 2013 г., както и през предходната 2012 г., текущите разходи имат преобладаващ дял в структурата на разходите - 65.2%, докато инвестициите остават с по-малък дял - 34.8%.

За 2013 г. общите разходи за опазване и възстановяване на околната среда са разпределени по съответните основни направления, както следва: с най-голям дял са

разходите за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците - 56.2%, следвани от разходите за пречистване на отпадъчните води - 21.4%, и за опазване на чистотата на въздуха - 13.3%.

2.2. Дълготрайни материални активи с екологично предназначение

В края на 2013 г. наличността на дълготрайните материални активи за околната среда е 5 871 млн. лв. и се разпределя по основните направления за околната среда, както следва: за пречистване на отпадъчните води - 39.3%, за опазване на въздуха - 27.9%, и за отпадъците - 22.8%.

3. Битови отпадъци

Битови отпадъци са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав не пречи на третирането им съвместно с битовите.

За 2013 г. е използвана нова методика за изчисление на битовите отпадъци. Използвани са данни както от регулярното статистическо наблюдение за битовите отпадъци, така и от Националната информационна система за отпадъците на Изпълнителната агенция по околна среда.

През 2013 г. общо образуваните битови отпадъци са оценени на 3 135 хил. тона. През същата година са депонирани общо 1 860 хил. т битови отпадъци. Предадените директно за рециклиране битови отпадъци за 2013 г. са 271 хил. тона. Предадените в съоръжения за вторично третиране битови отпадъци възлизат на 1 005 хил. тона. За същата година събраните строителни отпадъци на депата за битови отпадъци възлизат на 999 хил. тона. Количеството на събраните битови отпадъци се оценява чрез преки измервания, а при липса на такива - на базата на транспортни документи.

Продължава изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци. Същевременно се закриват изградени в миналото депа за битови отпадъци, които не отговарят на екологичните изисквания. През 2013 г. системите за битови отпадъци са 144, от които 30 са регионални.

Въвеждането на организирани системи за сметоизвозване в нови населени места и през 2013 г. доведе до увеличение на населението, обхванато с услуги по сметосъбиране - 99.5%. Обслужените населени места през 2013 г. са 4 571. Същевременно събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население за 2013 г. са оценени на 434 килограма.